

WPROWADZENIE

Niniejsza publikacja, to już siódme, i co szczególnie ważne, coroczne wydawnictwo, które wypracował zespół, skupiający w swoim gronie przedstawiciele wyższych uczelni, organizacji pozarządowych i biur posła do Parlamentu Europejskiego. Szeroko pojmowany zakres tematyczny, obejmował „zrównoważony rozwój”, które to pojęcie ma już dziś wymiar ponadczasowy. Wyszukiwarka internetowa Google.pl wskazuje na około 1 320 000 wyników, które wyszukuje i wskazuje w czasie 0,60 sekundy, natomiast w wersji anglojęzycznej, pojęcie *sustainable development* występuje w 106 milionach odsłon¹. Cyfry wskazują, że potrzeba interdyscyplinarnego badania zakresu występowania przedmiotowego pojęcia, została siedem lat temu wybrana trafnie.

Z kolei „debiut naukowy” stał się uznanym w świecie nauki polskiej narzędziem, mającym na celu wspieranie i promowanie młodych naukowców. Dzięki korelacji zakresów obu pojęć jak i założonych przez organizatorów przedmiotów rozważań, studenci, bądź już absolwenci studiów I^o, II° czy III stopnia, nie posiadający tytułów naukowych, mogą dzięki udziałowi w tym przedsięwzięciu, utorować sobie drogę do otwarcia przewodu doktorskiego. Dzieje się tak, bowiem organizatorzy realizują wymóg stawiany przez ustawodawcę, gdyż zgodnie z art. 11 ust. 2. ustawy o stopniach naukowych i tytułach naukowym oraz stopniach i tytułach w zakresie sztuki (Dz. U. z 2003 r. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.), warunkiem wszczęcia przewodu doktorskiego jest posiadanie wydanej lub przyjętej do druku publikacji naukowej w formie książki lub co najmniej jednej publikacji naukowej w recenzowanym czasopiśmie naukowym o zasięgu co najmniej krajowym, określonym przez ministra właściwego do spraw nauki na podstawie przepisów dotyczących finansowania nauki lub w recenzowanym sprawozdaniu z międzynarodowej konferencji naukowej²; zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 roku o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615, z późn. zm.). Publikacja „Zrównoważony rozwój – sustainable development – Debiut naukowy 2016”, zawiera w sobie przedstawiony wyżej warunek, co potwierdza korelacja spisu treści z programem „Międzynarodowej Konferencji Naukowej”.

„Debiut naukowy – zrównoważony rozwój”, to cykliczne przedsięwzięcie, które zatacza coraz szersze kręgi i zdobywa popularność także wśród studentów studiujących w innych krajach, a tegoroczna edycja spotkała się z zainteresowaniem młodych naukowców w Indiach. Mając na uwadze pomoc studentom z innych państw, którzy będą chcieli rozwijać swą karierą naukową w Polsce, organizatorzy przyjęli artykuły napisane również w języku angielskim przez studentów studiujących na zagranicznych uczelniach oraz artykuły które wpłynęły z Ukrainy. Tak więc siódma edycja zawiera najlepsze prace nadesłane w trzech językach (polskim, ukraińskim i angielskim), które zostały poddane procesowi recenzowania. Recenzenci współdziałali z redaktorami naukowymi, a w większości przypadków współpracowali z autorami artykułów nad ostateczną formą ich prac, wymieniając

¹ Pojęcie: „zrównoważony rozwój” występujące w wyszukiwarce Google.pl, <https://www.google.pl/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=Zr%C3%B3wnowa%C5%BCony+rozw%C3%B3j>, [dostęp: 8.02.2017].

² Wszczęcie przewodu doktorskiego, <http://www.wpia.uj.edu.pl/doktoranci/przewod-doktorski-doktoranci>, [dostęp: 8.02.2017].

korespondencyjnie uwagi czy sugestie. Zatem zarówno teksty jak i wystąpienia, przygotowane i zaprezentowane podczas międzynarodowej konferencji naukowej można traktować jako zrecenzowane.

W projekcie „Debiut naukowy 2016” wzięło udział prawie pięćdziesięciu studentów i absolwentów studiów pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia z ponad trzydziestu polskich i zagranicznych uczelni (w tym: uniwersytetów, politechnik, akademii, szkół wyższych). Uczestnicy reprezentowali następujące jednostki naukowe: Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, Bogomolets National Medical University, Collegium Invisibile w Warszawie, Glukhiv National Pedagogical University named after Alexander Dovzhenko, Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach, Graduates of National University of "Kyiv-Mohyla Academy", Kirowogradski Narodowy Techniczny Uniwersytet, Kropyvnytskyi State Technical University, National Forestry University of Ukraine - Lviv, National University of „Kyiv-Mohyla Academy”, National University of Technologies and Design - Kyiv, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu, Politechnika Lubelska, Politechnika Śląska, Politechnika Warszawska, Politechnika Wrocławska, University of Petroleum & Energy Studies, w Dehradun w Indiach, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Humanistycznospołeczny SWPS w Warszawie, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, Uniwersytet Warszawski, Wyższa Szkoła Finansów i Prawa w Bielsku-Białej.

Organizatorzy określili ramy dla publikacji, które zawierały wytyczne zarówno programowe, jak i kryteria ich późniejszej oceny przez Radę Naukową. W regulaminie sprecyzowano jak należy rozumieć zrównoważony rozwój, zostawiając jednocześnie autorom możliwość odejścia od sugerowanych ram, informując zainteresowanych, że zakres pojęcia pozostawia autorom szerokie możliwości jego interpretacji. Poinformowano zainteresowanych uczestników konkursu jak będzie pojmowane kryterium naukowości oraz zaznaczono, że Rada Naukowa będzie oceniać wkład intelektualny autora, jego inwencję, sposób omówienia problemu jak i prowadzenie procesu conceptualnego.

Objętość publikacji determinuje konieczność wybrania około czterdziestu prac, które dostąpiły zaszczytu znalezienia się w elitarnym gronie najlepszych. Należy podkreślić, że już sam udział w tym akademickim projekcie stanowi wyróżnienie, bowiem uczestnicy otrzymują kilka możliwości powiększenia dorobku naukowego. Po pierwsze, publikacja w recenzowanym sprawozdaniu z międzynarodowej konferencji naukowej. Po drugie, potwierdzony udział w ponadnarodowej konferencji naukowej, gdzie uczestnik otrzymuje możliwość wygłoszenia referatu. Po trzecie, to wartości niewymierne, w tym tak modne obecnie w środowisku i slangu studenckim „sieciowanie” (*networking*), które pozwala na zawieranie naukowych znajomości czy przyjaźni.

Szczególne podziękowania należy złożyć członkom Rady Naukowej, a także recenzentom, którzy poświęcili swój czas wolny, aby pracować *pro publico bono* nad nadesłanymi artykułami. W tej edycji Rada Naukowa pracowała w składzie: Przewodniczący: prof. dr hab. inż. Jerzy Buzek, dr h.c. multiplex; Wiceprzewodniczący: Dr hab. Aleksandra Kuzior, prof. nzw. w Politechnice Śląskiej oraz dr Jakub Berezowski, Prorektor PWSZ w Raciborzu; Członkowie Rady Naukowej: Prof. zw. dr hab. Wojciech Słomski, dr h.c. multiplex; Prof. dr hab. Ała Łobanowa, Politechnika Śląska; Dr hab. Robert Geisler, prof. UO; Dr hab. Leszek Karczewski, prof. nzw. w Politechnice Opolskiej, PWSZ w Racibo-

rzu; Dr Joanna Wróblewska-Jachna, PWSZ w Raciborzu, ATH Bielsko-Biała; Dr Dorota Gierszewski, UJ; Dr Michał Staniszewski, Politechnika Śląska; Dr inż. Anna Kochmańska, Pol. Śl., Dr inż. Janusz Karwot, Pol. Śl., oraz Dr Henryk A. Kretek - pełniący role sekretarza Rady Naukowej i organizatora konferencji.

UKRAINĘ w Radzie Naukowej reprezentowali: Prof. Dr hab., Yuriy Ivanovych Grytsiuk – Akademiak Akademii Nauk o Lesie Ukrainy, Profesor Wydziału Programowania Uniwersytetu Narodowego "Politechnika Lwowska" (Юрій Іванович Грицюк — академік Лісівничої академії наук України, професор кафедри програмного забезпечення Національного університету «Львівська політехніка», доктор технічних наук, професор); Mgr Mariana Yuriyivna Grytsiuk – doktorantka Narodowego Uniwersytetu Leśnotehnicznego Ukrainy we Lwowie (Мар'яна Юріївна Грицюк – магістр наук, аспірант Національного лісотехнічного університету України, м. Львів), Anastasia Getmanenko [Anastasiia Hetmanenko] – absolwentka Kyjowo – Mohylanskiej Akademii w Kijowie.

Rada Naukowa dziękuje Panu Januszowi Krajewskiemu z PWSZ w Raciborzu za koordynowanie spraw technicznych związanych z wydaniem publikacji pokonferencyjnej. Ponadto, szczególnie podziękowania należą się JM Pani Rektor dr hab. inż. arch. Ewie Stachura, prof. PWSZ w Raciborzu za przychylność w wydaniu publikacji, oraz Pani dr hab. Aleksandrze Kuzior, prof. nzw. w Politechnice Śląskiej za pomoc w przygotowaniu konferencji, która nie odbyła by się gdyby nie gościna, której udzieliła Politechnika Śląska w Zabrze.

ROZDZIAŁ I
BIZNES, FINANSE I STRATEGIE
GLOBALNEJ GOSPODARKI

ZASADA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU W ART. 5 KONSTYTUCJI RP I W PRAWIE OCHRONY ŚRODOWISKA – UWAGI NA TLE TEORETYCZNOPRAWNYM

Zasada zrównoważonego rozwoju w polskim porządku prawnym

Wejście w życie Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku¹ (dalej: Konstytucja RP) wprowadziło do porządku prawnego nowe zasady ustrojowe. Jedną z takich zasad jest zasada zrównoważonego rozwoju wyrażona w przepisie art. 5 konstytucji w słowach: „Rzeczpospolita Polska [...] zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”. Taka konstrukcja powoduje, że tak skonstruowana norma konstytucyjna zwraca uwagę na dwa aspekty działania organów władzy publicznej - „zapewnienie ochrony środowiska” oraz „kierowanie się zasadą zrównoważonego rozwoju”.

Szeroka baza aksjologiczna obecnej ustawy zasadniczej powoduje, że trudności może nastroczać prawidłowe odczytanie charakteru norm w niej zawartych. Dlatego w niniejszym opracowaniu zostanie zaproponowany sposób percepcji norm związanych z zasadą zrównoważonego rozwoju na tle teorii prawa.

Ponadto należy podjąć próbę oceny wykonywania tej zasady konstytucyjnej przez organy władzy publicznej, poprzez ocenę stopnia jej realizacji w obowiązującym ustawodawstwie i w orzecznictwie sądów. Jednakże dokonując takiej analizy należy zaznaczyć, że jej przedmiotem będzie obecność zasady zrównoważonego rozwoju w tych ustawach, które przywołując przedmiotową zasadę odnoszą się do jej rodzimego znaczenia. Ponadto ograniczony charakter niniejszego opracowania wymusza niejako odniesienie się tylko do jednej, wybranej ustawy prawa materialnego – tu ustawy prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku.

Nie należy przy tym zapominać, że zasada zrównoważonego rozwoju pojawia się w prawie wtórnym Unii Europejskiej i konwencjach międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska² - inspiracją do unormowania przedmiotowej zasady na poziomie konstytucyjnym (oraz do implementacji jej w prawie Unii Europejskiej) był kongres Organizacji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r. (tzw. „Szczyt ziemi”)³.

Uwagi na tle teoretycznoprawnym odnoszą się do charakteru normy konstytucyjnej w której została wyrażona przedmiotowa zasada. Doktryna widzi, bowiem różnice między celami, zasadami i innymi rodzajami norm, przypisując im szczególnie sposób funkcjonowania w systemie prawa. Pojęcia te mimo to nie są precyzyjnie rozróżniane przez ustawodawcę i orzecznictwo (o czym będzie mowa dalej), co może prowadzić do problemów z ustaleniem czy norma konstytucyjna jest właściwie realizowana przez ustawodawcę,

¹ Dz.U. nr 78 poz. 483 z późn. zm.

² Więcej: R. Rosicki, *Międzynarodowe i europejskie koncepcje zrównoważonego rozwoju*, Przegląd Naukowo - Metodyczny, nr 4, 2010, s. 44 – 56.

³ A. Bałaban *Konstytucyjna zasada zrównoważonego rozwoju [w:] Sześć lat Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej: Doświadczenia i inspiracje*, Warszawa 2003, str. 20.